

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

Пономарьова Оксана Андріївна

**НАЗВИ ЛЮДЕЙ ЗА РОДОМ ЗАНЯТЬ
ЯК КЛЮЧОВІ СМИСЛОТВОРЧІ КОМПОНЕНТИ
ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ**

Монографія

Умань
2019

УДК 81'373.7(02)

П 56

Рецензенти:

Зелінська О. Ю., доктор філологічних наук, професор кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Коцюба З. Г., доктор філологічних наук, професор кафедри германських мов і перекладознавства Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка;

Кушнерик В. І., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Науковий редактор:

Єрмоленко С. С., доктор філологічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу загального та порівняльно-історичного мовознавства Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(протокол № 5 від 26 листопада 2019 р.)*

Пономарьова О. А.

П 56 Назви людей за родом занять як ключові смислотворчі компоненти фразеологічних одиниць : монографія / Пономарьова Оксана Андріївна ; МОН України. – Умань : Візаві, 2019. – 220 с.

ISBN

У монографії досліджено роль лексем на позначення назв людей за родом занять у структурі внутрішньої форми фразеологічних одиниць української, англійської та німецької мов; встановлено загальні тенденції семантичної еволюції цієї лексики у внутрішньофразеологічному контексті; проаналізовано структурні, семантичні та стилістичні особливості відповідних фразем; з'ясовано роль культурологічної інформації, закладеної у внутрішній формі фразеологічних одиниць з лексемами на позначення назв людей за родом занять, у формуванні фразеологічного значення.

Рекомендовано лінгвістам, культурологам, викладачам, студентам, аспірантам, докторантам, коло наукових інтересів яких становлять лексикологія та фразеологія української, англійської та німецької мов.

УДК 81'373.7(02)

ISBN

© Пономарьова О. А., 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	5
ПЕРЕДМОВА.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ІЗ КЛЮЧОВИМИ КОМПОНЕНТАМИ, ПРИНАЛЕЖНИМИ ДО ПЕВНОЇ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ ГРУПИ	11
1.1. Дослідження фразем із компонентами певних семантичних класів як напрям сучасної фразеології.....	11
1.2. Деякі аспекти вивчення фразеологічних одиниць: ідеографічний, системний, лінгвокультурний, гендерний.....	17
1.3. Назви людей за родом занять як об'єкт лінгвістичних студій.....	24
1.4. Методика дослідження смислотворчої ролі назв людей за родом занять у внутрішньофразеологічному контексті	26
РОЗДІЛ 2. НАЗВИ ЛЮДЕЙ ЗА РОДОМ ЗАНЯТЬ ЯК СКЛАДНИК ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ СИСТЕМИ І ЯК КЛЮЧОВИЙ КОМПОНЕНТ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ.....	32
2.1. Група позначень осіб за родом занять у лексико-семантичній системі мови: категоріально-польова характеристика.....	32
2.2. Гендерний аспект у семантиці фахових найменувань.....	42
2.3. Структурна типологія аналізованих фразеологізмів: структурно-семантичні та функціонально-стилістичні різновиди фразеологічних одиниць з компонентом-назвою людини за родом занять.....	45
2.4. Лексичні компоненти-позначення осіб за родом занять: ідеографічна класифікація і кількісна характеристика фразеотвірної уживаності.....	56
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ФРАЗЕМ ІЗ ЛЕКСИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЛЮДЕЙ ЗА РОДОМ ЗАНЯТЬ НА РІВНІ ЇХНЬОЇ ЦІЛІСНОЇ СЕМАНТИКИ.....	70

3.1. Фразеологічні одиниці з компонентом на позначення назв людини за родом занять з точки зору ідеографічної класифікації.....	70
3.2. Співвіднесеність поняттєво-сміслових категорій із типами фразем, що містять компонент-назву людини за родом занять.....	79
3.3. Типи системних відношень фразеологічних одиниць з компонентом на позначення людини за родом занять.....	84
3.4. Аспекти варіативності внутрішньої форми фразем, що містять фахові назви.....	104

РОЗДІЛ 4. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОЇ ФОРМИ ФРАЗЕМ ІЗ ЛЕКСИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ-НАЗВОЮ ЛЮДИНИ ЗА РОДОМ ЗАНЯТЬ..... 120

4.1. Особливості актуалізації семантики роду занять у внутрішньофразеологічному контексті.....	120
4.2. Репрезентація мовного образу людини за родом її занять у структурі внутрішньої форми фраземи: фрейми і сценарії.....	132
4.3. Відображення соціальних конотацій родів занять у фразеологічній семантиці.....	147
4.4. Гендерний аспект функціонування фахових найменувань у внутрішньофразеологічному контексті.....	165
4.4.1. Співвіднесеність гендерної приуроченості фахових назв на лексичному та фразеологічному мовних рівнях.....	165
4.4.2. Гендерний поділ праці: традиційні чоловічі і жіночі заняття у дзеркалі фразеології.....	168
4.5. Фразеологічні компоненти-назви людини за родом занять у культурно-історичній перспективі.....	173

ПІСЛЯМОВА..... 183

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... 188

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ..... 213

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

амер.	американський вираз
англ.	англійська мова; англійський вираз
букв.	буквально
досл.	дослівно
жарт.	жартівливе слово, вираз
заст.	застаріле слово, застарілий вираз
лат.	латинське слово, латинський вираз
напр.	наприклад
нім.	німецька мова; німецький вираз
пор.	порівняйте
розм.	розмовне слово, вираз
сл.	сленг
тж.	там же
тс.	таке саме значення
укр.	українська мова; український вираз
ФО	фразеологічна одиниця

ПЕРЕДМОВА

Сучасний етап розвитку лінгвістики характеризується зростаючим інтересом до таких її аспектів, які розглядають роль людського чинника в мові, а мову у відношенні до людини, її свідомості, мислення, різних видів діяльності. У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження найменувань осіб за професійною ознакою, а ширше – за родом діяльності. Справді, значення кожної людини для інших людей значною мірою визначається її фахом, узагалі тим, чим вона займається, виконуючи ту чи іншу значущу для суспільства роль. Суспільний статус людини, її місце в соціальній ієрархії визначається, серед іншого, родом її занять.

Відповідним чином назви людей за родом занять виділяються з усієї кількості найменувань осіб тим, що називають людину за значущою соціальною ознакою – її місцем у системі тих суспільних відносин, які забезпечують існування і функціонування суспільства, оскільки вони пов'язані з соціально значущою діяльністю його членів. Тому назви людей за родом занять, як первинні, так і вторинні, похідні, складають істотну частину словника будь-якої мови, у межах якої серед цих назв є такі, що виражають ключові лінгвокультурні концепти. Але роль цих назв у мові не вичерпується їхнім «самостійним», так би мовити, уживанням, тобто їх використанням як самостійних лексем. Особливе місце тут належить і їх застосуванню у внутрішньофразеологічному контексті, тобто як лексичних компонентів фразеологічних одиниць. Суспільна значущість позначуваних реалій, багатство пов'язаного з ними смислового змісту, зокрема соціо-етнічних та культурно-історичних конотацій, забезпечують цим одиницям потужний смислороджувальний потенціал, який вони виявляють, функціонуючи як складники фразеологізмів, слугуючи для вираження різноманітних за характером фразеологічних значень. Відповідні ідіоми становлять істотну частину фразеологічного фонду української, англійської та німецької мов, вони також характеризуються високою активністю функціонування в художньому і розмовному мовленні, семантичною і структурно-граматичною різноманітністю, значним конотативним потенціалом. Назви осіб за родом занять, виступаючи у внутрішній формі

фразеологізмів, виражають широкий спектр похідних значень, пов'язаних із представленням особливостей функціонування людини в суспільному організмі, у системі соціокультурних стосунків. Саме ця сфера функціонування назв осіб за родом занять і привернула нашу увагу, саме її ми і обрали як терен нашого дослідження.

Слід зазначити, що серед напрямів, що активно розробляються нині у фразеології, поряд із вивченням фразем із певним спільним цілісним значенням (див. [11; 44; 47; 52; 57; 69; 97; 103; 115; 127; 184]), велика увага також приділяється фразеологічним одиницям, які містять лексеми певного спільного семантичного класу. Цій останній проблематиці присвячено низку робіт, в яких предметом розгляду є: на матеріалі української мови – ідіоми з антропонімічним (Т. В. Малюх), анімалістичним (В. М. Бойко; В. Д. Ужченко), соматичним (І. В. Тимченко, О. В. Омеляненко), антонімічним (Н. М. Бобух) компонентами, фразеологізми з компонентами «душа» (О. М. Каракуця), «хата» (Ю. М. Лебеденко); на матеріалі німецької мови – фразеологізми з топонімічним (Ю. А. Фірсова), ономастичним (Н. С. Лалаян), кінесичним (О. В. Харчук) компонентами; на матеріалі декількох мов – німецької та англійської – фраземи з компонентом «кольороназва» (Л. А. Ковбасюк); англійської, французької та української – ідіоми з компонентом «назва квітки» (Т. О. Алексахіна) тощо.

До наведених вище аргументів на користь **актуальності** дослідження можна додати, що обрана тема «Назви людей за родом занять як ключові смислотворчі компоненти фразеологічних одиниць» відповідає також і загальній спрямованості сучасних лінгвістичних студій на опрацювання проблеми універсального та ідіоетнічного в мовних системах з урахуванням когнітивних процесів і психологічних механізмів, а також і соціокультурних чинників, задіяних у формуванні і функціонуванні мовних одиниць. У зв'язку з цим фразеологічні одиниці, що містять назви людей за родом занять, становлять особливий інтерес для лінгвокультурологічних досліджень, що зумовлено специфікою фразеологізмів цього типу як культурно маркованих мовних одиниць. Істотне значення має і використання свідчень фразеологічної семантики для повнішого і глибшого з'ясування змісту їх лексичних компонентів та реалізованих ними концептів.

Назви людей за родом занять досліджували в різних аспектах: словотворчому (Н. В. Буторина, Е. М. Ляпкова, Т. С. Давидова, Ю. Ф. Барнацька, В. В. Горбань, Н. В. Кожанова), структурно-семантичному (С. С. Риженко, Л. О. Шкатова, О. І. Мойсеєв, О. Ю. Новікова), експресивно-стилістичному (О. Й. Голованова, О. В. Душкін, С. А. Чеканова). Однак у внутрішньофразеологічному контексті ці назви ще не були предметом лінгвістичних досліджень у рамках загального мовознавства.

Метою дослідження є висвітлення ролі лексем на позначення назв людей за родом занять у структурі внутрішньої форми фразеологічних одиниць української, англійської та німецької мов.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання**:

1) виділити та інвентаризувати корпуси фразеологічних одиниць із лексемами на позначення назв людини за родом занять в обраних мовах з метою їх подальшого комплексного аналізу;

2) виявити та дослідити внутрішні структурно-семантичні та формально-структурні властивості відповідних фразем;

3) встановити загальні схеми мотиваційних процесів творення фразеологізмів з компонентом на позначення назв людини за родом занять;

4) дослідити смислотворчу роль зазначеного компонента у складі внутрішньої форми фразем, встановити загальні тенденції семантичної еволюції цієї лексики у внутрішньофразеологічному контексті;

5) встановити роль, що її відіграють асоціативно-конотативні компоненти сигніфікативного значення ключових лексем на позначення назв осіб за родом занять у формуванні цілісного значення фраземи;

6) з'ясувати роль культурологічної інформації, закладеної у внутрішній формі фразеологічних одиниць з лексемами на позначення назв людини за родом занять, у формуванні фразеологічного значення.

Матеріалом дослідження виступають українські, англійські та німецькі фразеологічні одиниці із лексемами на позначення назв людей за родом занять, вилучені шляхом суцільної вибірки з лексикографічних джерел.

До класу лексем, що вивчаються, віднесено найменування людей за професією, за різними видами трудової, у тому числі і

непрофесійної діяльності. Фрейм професійного діяча може мати такі слоти: професія, рід занять, посада, належність до відомства, спеціальність, кваліфікація, освіта. На периферії професійної концептосфери знаходяться ті особи, трудова діяльність або основне заняття яких прямо не пов'язані з одержаною спеціальною освітою. Ідентифікація таких професійних суб'єктів може відбуватися на основі ознаки роду заняття, яке є основним джерелом прибутків і здійснюється в межах законодавства [92, с. 144]. Також до лексем, які називають людину за родом занять, включено найменування осіб, діяльність яких перебуває поза правовою сферою.

До розгляду залучено лише ідіоматичні фразеологізми, тобто ті, які характеризуються відмінністю між їхнім дослівним (буквальним) і цілісним значенням. Виходячи також із широкого розуміння фразеологізмів, до аналізу залучено також прислів'я, приказки, стійкі порівняння. Загальна кількість проаналізованих фразеологізмів становить 1875 одиниць: українських – 860, англійських – 689, німецьких – 326.

Джерельну базу дослідження становлять тлумачні, фразеологічні та пареміологічні словники, як одномовні так і перекладні, (фразеолого-)етимологічні, лінгвокраїнознавчі словники та довідники. Як ілюстративний матеріал використані мова преси, телебачення, мережі Інтернет і художні твори українських, британських, американських та німецьких авторів.

Методи дослідження. У дослідженні застосовувались описовий та зіставний методи, які реалізовувались у конкретних дослідницьких методиках і процедурах, таких як: компонентний аналіз – для дослідження семантики лексем на позначення людей за родом занять; аналіз словникових дефініцій – для висвітлення семантичної структури фахових позначень; семантична ідентифікація та диференціація – для встановлення семантичних відношень між фразеологізмами, таких як синонімія, антонімія тощо; структурно-семантичний аналіз внутрішньої форми фразем – для з'ясування мотиваційного механізму і тієї ролі, яку в ньому відіграють лексеми на позначення роду занять; лінгвокультурний аналіз – для виявлення культурно-історичного тла аналізованих одиниць; принагідно також і кількісні підрахунки різних груп досліджуваного матеріалу.

Наукова новизна праці полягає в тому, що в ній вперше здійснено, в контексті дослідження загальнотеоретичної проблеми

взаємовідношень лексико-семантичної та лексико-фразеологічної систем мови, спробу комплексного висвітлення особливостей функціонування англійських, німецьких та українських назв людей за родом занять у складі фразеологізмів.

Теоретичне значення дослідження визначається тим, що його висновки і положення сприятимуть подальшому опрацюванню актуальних проблем загальної теорії фразеології, когнітивної і культурологічної лінгвістики, а також конкретних питань структурно-семантичного і когнітивно-лінгвістичного дослідження фразеології і лексики української, англійської та німецької мов.

Практичне значення результатів роботи полягає в можливості використання її основних теоретичних положень і висновків у навчальному процесі при викладанні курсів загального мовознавства, лексикології і фразеології української, англійської, німецької мов, спецкурсах, у практиці перекладу, при написанні методичних рекомендацій. Опрацьований фактичний матеріал дослідження може стати корисним у лексикографічній практиці при укладанні фразеологічних і перекладних словників або словників, що містять лінгвокультурологічну інформацію.

* * *

Висловлюємо щире подяку науковому редакторові монографії доктору філологічних наук, професору Сергію Семеновичу Єрмоленку за цінні настанови, вмiле керівництво науковим пошуком, високу компетентність, креативність, підтримку, зауваження та побажання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авксентьев Л. Г. Сучасна українська мова: Фразеологія: навч. посіб. для філол. фак. ун-тів. Харків: Вища школа, 1988. 134 с.
2. Ажнюк Б. М. Англійська фразеологія у культурно-етнічному висвітленні. Київ: Наук. думка, 1989. 136 с.
3. Аксамитов А. С. Идеографический словарь и сопоставительная фразеология. *Русский язык в национальной школе*. 1978. № 4. С. 73-76.
4. Алексахіна Т. О. Специфіка флористичної фразеології із компонентом «назва квітки» (на матеріалі англійської, французької та української мов). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер.: Філологічна. 2013. Вип. 38. С. 267–269.
5. Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології: монографія. Харків: Вища школа, 1987. 136 с.
6. Алефіренко Н. Ф. Спорные проблемы семантики: монография. Москва: Гнозис, 2005. 326 с.
7. Алефіренко Н. Ф., Семененко Н. Н. Фразеология и паремиология: учебное пособие для бакалаврского уровня филологического образования. Москва: Флинта: Наука, 2009. 344 с.
8. Алехина А. И. Фразеологическая единица и слово (к исследованию фразеологической системы). Минск: БГУ, 1979. 152 с.
9. Амосова Н. Н. Основы английской фразеологии. Ленинград: Изд-во Ленинградского ун-та, 1963. 250 с.
10. Ананьев Б. Г. Личность, субъект деятельности, индивидуальность. Москва: Директ-Медиа, 2008. 134 с.
11. Андрєєва І. О. Лінгвокогнітивні параметри концептуалізації простору засобами англійської фразеології: автореф. дис ... канд. філол. наук: 10.02.04. Одеса: Б.в., 2007. 20 с.
12. Андрейченко О. І. Фразеологізми з соматичним компонентом у текстах політичних дискусій. *Культура народів Причорномор'я*. 2004. № 53. С. 7–11.
13. Антомонов А. Ю. Исследование структурной организации лексикосемантического поля: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19. Київ, 1987. 191 с.
14. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека. Изд. 2-е. Москва: Языки

- русской культуры, 1999. 896 с.
15. Архангельский В. Л. Устойчивые фразы в современном русском языке. Основы теории устойчивых фраз и проблемы общей фразеологии. Ростов: Ростовский университет, 1964. 315 с.
 16. Ахманова О. С. Очерки по общей и русской лексикологии. Москва: Учпедгиз, 1957. 295 с.
 17. Аюпова Р. А. Проблемы сопоставительной фразеологии английского и русского языков: Учебно-методическое пособие для студентов отделения романо-германской филологии. Казань: Казанский гос. ун-т, 2004. 27 с.
 18. Баклицький І. О. Психологія праці: підручник. Вид. 2-е. Київ: Знання, 2008. 655 с.
 19. Бацевич Ф. С., Космеда Т. А. Очерки по функциональной лексикологии. Львов: Світ, 1997. 392 с.
 20. Бацевич Ф. Смысл: сутність і сфери вияву в мові. *Вісник Львів. ун-ту*. Серія: Філологія. 2004. Вип. 34. Ч. 1. С. 346–353.
 21. Баран Я. А. Фразеологія у системі мови. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. 175 с.
 22. Баранник Д. Х. Фразеологія в усному монологічному мовленні. *Питання мовної культури*. Київ: Наук, думка, 1968. Вип. 2. С. 34–38.
 23. Белозерова Ф. М., Евграшина О. Л. Национальная специфика и языковая картина мира (на материале фразеологических единиц с компонентом-наименованием профессии в английском, немецком и русском языках). *Динамика фразеологического состава языка*. Курган, 1999. С. 9–10.
 24. Белоусова А. С. К построению лексико-семантической классификации слов в связи с задачами толковой лексикографии. *Словарные категории*. М.: Наука, 1989. С. 92–95.
 25. Бернацкая Ю. Ф. Ономаσιологические аспекты образования и функционирования наименований лиц творческих профессий в современном английском языке: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Санкт-Петербург, 1995. 164 с.
 26. Бечко Я. В. Функціонування полісемантичних слів із термічним значенням у фразеологічному контексті (на матеріалі англійської, німецької та української мов): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15 / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ, 2012. 230 с.

27. Білоноженко В. М., Гнатюк І. С. Функціонування та лексикографічна розробка українських фразеологізмів. Київ: Наук. думка, 1989. 154 с.
28. Бобух Н. М. Антоніми та фразеологізми з семантично протилежними компонентами. *Мовознавство*. 1992. № 4. С. 62–67.
29. Божко І. С. Семантика антропоніма у складі фразеологічної одиниці: співставлення на матеріалі української, російської, французької, англійської та німецької мов. *Філологічні науки: синхронічний та діахронічний аспекти*: зб. наук. пр. Суми: СумДПУ, 2010. Вип. 2. С. 3–12.
30. Бойко В. М. Структурно-семантичні особливості фразеологічних одиниць з анімалістичним компонентом. *Література та культура Полісся*. Ніжин, 2007. Вип. 36. С. 3 – 9.
31. Буторина Н. В. Наименования наук и их производные в диахронии и синхронии: на материале романских, германских и русского языков: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19. Ижевск, 2009. 178 с.
32. Василенко А. П. Аспекты семантики фразеологизмов (на материале русского и французского языков): дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.01. Орел, 2011. 360 с.
33. Виноградов В. В. Лексикология и лексикография. Москва: Наука, 1977. 312 с.
34. Виноградов В. В. Русский язык (Грамматическое учение о слове). Изд. 4-е. Москва: Рус. яз., 2001. 717 с.
35. Винокур Г. О. Филологические исследования: Лингвистика и поэтика / отв. ред. Г. В. Степанов, В. Н. Нерознак. Москва: Наука, 1990. 451 с.
36. Вишневська С. В. Стрижневий флористичний компонент у фразеологічних одиницях. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. 2011. Вип. 20. С. 103–108.
37. Волошина К. С. Фразеологизм как средство концептуализации понятия «гендер»: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.19. Нальчик, 2010. 184 с.
38. Воронцова В. Л. Наименования лиц по профессии. *Способы номинации в современном русском языке*. Москва, 1982. С. 254–271.
39. Гак В. Г. Сопоставительная лексикология. Москва: Международные отношения, 1977. 264 с.

40. Гарбера І. В. Репрезентація соматичного коду культури концепту «Людина» (на матеріалі фразеології східно степових українських говірок). *Одеський лінгвістичний вісник: науково-практичний журнал*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. №9. Т. 2. С. 69–73.
41. Гвоздев А. Н. Очерки по стилистике русского языка: учеб. пособие. 3-е изд. Москва: Просвещение, 1965. 408 с.
42. Гвоздев В. В. Контекст и некоторые проблемы перегматики клише // Роль контекста в реализации семантических особенностей языковых единиц. Курск, 1987. С. 14–22.
43. Германия. Лингвострановедческий словарь / Н. В. Муравлева, Е. Н. Муравлева, Т. Ю. Назарова и др. Москва: АСТ, 2011. 992 с.
44. Гловацька О. Л. Фразеологічні одиниці з негативним значенням у староукраїнській мові (на матеріалі полемічних творів кінця XVI – початку XVII ст.). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологічна. 2015. Вип. 14. С. 11–13.
45. Голованова Е. И. Динамика именованія лица по роду деятельности в русском языке. *III Житниковские чтения: Динамический аспект лингвистических исследований*. Материалы всерос. науч. конф. Ч. II. Челябинск, 1999. С. 32–39.
46. Голованова Е. И. Категория профессионального деятеля в динамическом пространстве языка (лингвокогнитивный анализ): дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.19. Челябинск, 2004. 367 с.
47. Головіна Н. Б. Фразеологізми зі значенням побажання в німецькій та українській мовах (лінгвокультурологічний аспект): дис... канд. філол. наук: 10.02.17. Київ, 2008. 227с.
48. Горбань В.В. Отсубстантивные наименования лиц в современном русском языке (словообразовательно-семантический аспект): дисс. ... канд. филол. наук. Одесса, 1987. 209 с.
49. Горошко Е. Гендерная проблематика в языкознании. *Введение в гендерные исследования: в 2 ч.: учебное пособие / под. ред. И. Жеребкиной*. Харьков: ХЦГИ; СПб.: Алетейя, 2001. Ч. 1. С. 508–542.
50. Григор'єва Т. Ю. Фразеологічні одиниці з компонентом найменування гроші в сучасній англійській мові. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2015. Вип. 2. С. 143–147.

51. Гриченко Л. В. Контраст: особенности его семантики и вербализации в пословицах русского и английского языков. *Известия Южного федерального университета. Филологические науки*. Ростов-на-Дону: Изд-во ЮФУ, 2013. № 1. С. 122–135.
52. Грозьян Н. Ф. Фразеологічна мікросистема «Поведінка людини» в українській мові (ідеографічний і аксіологічний аспекти): автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / Дніпропетр. нац. ун-т. Дніпропетровськ, 2003. 20 с.
53. Давыдова Т. С. Ономаσιологические закономерности образования и функционирования наименований лиц по профессии в современном английском языке: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Ленинград, 1990. 15 с.
54. Даль В. И. Пословицы русского народа. Москва: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство ПСТ»: ЗАО НПП Ермак, 2005. 734с.
55. Денисова С. П. Типологія категорій лексичної семантики. Київ: Вид-во Київського держ. лінгвістичного ун-ту, 1996. 294 с.
56. Добровольский Д. О. Основы структурно-типологического анализа фразеологии современных германских языков: дисс. ... д-ра филол. наук 10. 01. 20. Москва, 1990. 283 с.
57. Дубова М. Е. Структурно-семантический анализ фразеосемантического микрополя «Манера говорить» в русском языке (в сравнении с английским). *Проблемы фразеологической и лексической семантики*: Мат-лы международной научной конференции. Кострома, 18-20 марта 2004. Москва: «ИТИ ТЕХНОЛОГИИ», 2004. С. 59–61.
58. Душкин А. В. Сопоставительный анализ стилистически маркированных наименований лиц по профессии в современном немецком и английском языках: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Москва, 1978. 25 с.
59. Дьячкова И. Е. Гендерный аспект в семантике английских фразеологизмов с компонентом-антропонимом: вопросы моделирования. *Вестник Московского государственного лингвистического университета*. Серия: Гуманитарные науки. Москва: Московский государственный лингвистический университет, 2012. № 21 (654). С. 66–76.

60. Єрмоленко С. С. Мовне моделювання дійсності і знакова структура мовних одиниць. Монографія. Київ: Вид. дім Дм. Бураго, 2006. 384 с.
61. Желябова И. В. Профессиональная лексика в динамическом аспекте. *Вестник Ставропольского государственного университета*. Ставрополь: Изд-во СГУ, 2002. № 30. С. 121–128.
62. Жуков В. П. Роль образности (метафоричности) в формировании целостного значения фразеологизма. *Проблемы фразеологии и задачи ее изучения в высшей и средней школе*. Вологда: Сев.-Зап. кн. изд., 1967. С. 103-112.
63. Жуков В. П. Русская фразеология. Москва: Высшая школа, 1986. 309 с.
64. Журавлев А. Кто такой царь Горох? *Русская речь*. 2010. № 2. С. 111–115. URL: <http://www.russkayarech.ru/files/issues/2010/2/22-zhuravlev.pdf> (дата звернення: 10.11.2019).
65. Забіяка В. А., Забіяка І. М. Світ фразеологізмів. Етимологія, тлумачення, застосування: практичний посібник. Київ: Академія, 2012. 304 с. URL: http://pidruchniki.com/2015082666371/kulturologiya/svit_frazeologizmiv (дата звернення: 10.11.2019).
66. Заваринська І. Ф. Мотиваційна основа фразеологічних одиниць з антропонімічними компонентами-міфологемами. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер.: Філологічна. 2013. Вип. 34. С. 69–72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2013_34_25 (дата звернення: 10.11.2019).
67. Земская Е. А., Китайгородская М. А., Розанова Н. Н. Особенности мужской и женской речи. *Русский язык в его функционировании: коммуникативно-прагматический аспект*. Москва: Наука, 1993. С. 90–135.
68. Зубець Н. О. Парадигматичні відношення мінімальних фразеологізмів. *Вісник Запорізького державного університету: збірник наук. статей*. Запоріжжя: Запорізький державний університет, 1999. №2. С. 55–60.
69. Іванова І. Б. Фразеосемантичне поле «життя / смерть»: національні стереотипи та їх кореляції: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.01. Київ, 2008. 22 с.
70. Івченко А. О. Українська народна фразеологія: ономазіологія, ареали, етимологія. Харків: ФОЛІО, 1999. 304 с.

71. Історія української культури: навч. посібник / В. Т. Британ, Л. С. Підлісна, А. В. Савич та ін. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2010. 196 с.
72. Каган М. С. Человеческая деятельность (Опыт системного анализа). Москва: Политиздат, 1974. 328 с.
73. Камінська В. С. Теоретичні дослідження фразеологічних одиниць у сучасній лінгвістиці. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 9: Сучасні тенденції розвитку мов. 2011. № 5. С. 122–128.
74. Канюк М. В. Фразеологізми з компонентами-назвами напоїв в українській мові. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2016. Вип. 2 (84). С. 33–37.
75. Капак Ю. М. Гендерно маркована ідіоматична репрезентація праці, професійної діяльності у сучасному німецькомовному дискурсі. *Мова і культура*. Науковий журнал. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. Вип. 16. Т. V (167). С. 64–71.
76. Каракуця О. М. Фразеологізми української мови з компонентом «душа»: структурно-семантичний, ідеографічний, лінгвокультурологічний аспекти/: дисс. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 2002. 212 с.
77. Караулов Ю. Н. Структура лексико-семантического поля. *Филологические науки*. 1972. №1. С. 57–68.
78. Караяни А. Г., Сулимов Ю. Г. Военная профессионалогия: учебник. Москва: ВУ, 2004. 276 с.
79. Качайло К. А. Особливості семантики фразеологізмів із компонентом-назвою явища природи. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2012. Вип. 7(2). С. 44–55.
80. Кирилина А. В. Гендер: лингвистические аспекты. Москва: Прогресс, 1999. 155 с.
81. Кишені, ноги, пазури / Budiaczyszcz. *Livejournal*. URL: <http://budiaczyszcz.livejournal.com/72368.html> (дата звернення: 10.11.2019)
82. Кияк Т. Р. О «внутренней форме» лексических единиц. *Вопросы языкознания*. 1987. №3. С. 58–68.
83. Кіт Л. М. Особливості фразеологізмів з компонентом «грошова одиниця» в сучасній німецькій мові та відображення в них національних рис характеру. *Наукові записки КДПУ*. Серія:

- Філологічні науки /мовознавство/. Кіровоград, 2015. Вип. 137. С. 118-123.
84. Кобозева И. М. Лингвистическая семантика. Москва: Эдиториал УРСС, 2000. 352 с.
85. Ковбасюк Л. А., Касаткін О. С. Власна назва у фразеологічних одиницях сучасної німецької мови: гендерний аспект. *Молодий вчений*. 2015. № 2 (17). С. 158–161.
86. Ковбасюк Л. А. Фразеологічні одиниці з компонентом «кольороназва» як елементи національно-мовної картини світу (на матеріалі німецької та англійської мов). *Проблеми зіставної семантики*: Зб. наук. ст. Київ: Видав. центр КНЛУ, 2005. Вип. 7. С. 267–273.
87. Кожанова Н. В. Наименования лиц по профессии в немецкоязычной картине мира : дисс. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Барнаул, 2007. 244 с.
88. Кожанова Н. В. Описательные номинации в системе номенклатурных наименований лиц по профессии в немецком языке. *Омский научный вестник*. Омск: Изд-во Омского государственного университета, 2006. №6 (42). С. 142–144.
89. Козырева Л. Ф. Устойчивые фразы и контекст / отв. ред. А. А. Гердт. Ростов н/Д: Изд-во Рост. Ун-та, 1983. 120 с.
90. Комлев Н. Г. Компоненты содержательной структуры слова. Москва: МГУ, 1969. 192 с.
91. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія: підручник. Вид. 2-ге. Харків: Право, 2008. 240 с.
92. Конопелькина Е. А. Основные подходы к пониманию категории деятеля в современной лингвистике. *Вісник Дніпропетровського університету*. Серія: Мовознавство. 2008. Т. 16. Вип. 14. С. 138–146.
93. Корзюкова З. В. Основные аспекты функционирования фразеологических единиц с именами собственными в английском языке: национально-культурная специфика: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Москва, 2003. 234 с.
94. Костомаров Н. И. Домашняя жизнь и нравы великорусского народа. Москва: Экономика, 1993. 401 с.
95. Крайчинська Г. В. Функціонально-семантичний аналіз польських фразеологізмів з компонентами-назвами грошових одиниць:

- автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.03 / НАН України. Ін-т укр. мови. Київ, 2004. 20 с.
96. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Ідеографічна класифікація фразеологічних одиниць у словнику фразеологічних термінів сучасної української мови. *Лінгвістичні студії*. 2011. Вип. 22. С. 289–298.
97. Крисенко Т. В. Фразеологічні одиниці зі значенням говоріння в прагматичному аспекті (на матеріалі сучасної російської мови): автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.02. Харків, 2002. 17 с.
98. Кубрякова Е. С. Номинативный аспект речевой деятельности. Москва: Наука, 1986. 159 с.
99. Кульчицький О. Світовідчуття українця. *Українська душа*. Київ: МП «Фенікс», 1992. С. 48–68.
100. Кунин А. В. Курс фразеологии современного английского языка: учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. Москва: Высшая школа, Дубна: Изд. Центр «Феникс», 1996. 381 с.
101. Купрікова Г. В. Українські фразеологізми з компонентами-назвами одягу і взуття. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]*. Сер.: Філологічна. 2013. Вип. 39. С. 53–54.
102. Куцик О., Русецька В. Компаративні звороти української та російської мов: зіставний аспект. *Молодь і ринок*. 2012. № 8 (91). С. 55–59.
103. Лабінська Б. І. Німецькі фразеологізми на позначення фізичного стану людини: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04. Львів: Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2004. 20 с.
104. Лалаян Н. С. Фразеологічні одиниці з ономастичним компонентом у сучасній німецькій мові: структурно-семантичний та функціональний аспекти: автореф. дис ... канд. філол. наук: 10.02.04. Одеса: Б.в., 2008. 20 с.
105. Лановик М. Б., Лановик З. Б. Українська усна народна творчість: навчальний посібник. Київ: Знання-Прес, 2006. 591 с.
106. Лапшина О. Г. Социальная составляющая языкового образа человека (на материале предметных фразеологизмов): автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01. Тюмень, 2008. 24 с.
107. Ларін Б. О. Про народну фразеологію. *Українська мова в школі*. 1959. №5. С. 30–36.

108. Лебеденко Ю. М. Фразеосемантична група з компонентом «хата» в українській мові: структурно-семантичний та етнокультурний аспекти: дис... канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 2006. 218 с.
109. Левицкий В. В. Семасиология. Винница: Нова книга, 2006. 512 с.
110. Левченко Е. Гендерный аспект компаративных фразеологических единиц. *Мовна картина світу слов'ян і культура*. Т. 1. Матеріали міжнародної наукової конференції (Люблін, 5-7 листопада 2010 р.). Люблін-Рівне, 2010. С. 44–49.
111. Левченко О. П. Фразеологічна символіка: лінгвокультурологічний аспект: монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2005. 264 с.
112. Лейчик В. М. Применение системного подхода для анализа терминосистем. *Терминоведение и профессиональная лингводидактика*. Москва, 1993. С. 19–30.
113. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / під ред. А. Волкова. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
114. Леонтьев А. Н. Проблема деятельности в истории советской психологии. *Вопросы психологии*. 1986. № 4. С. 109–120.
115. Літвінова М. М. Семантичні властивості фразеологічних одиниць зі значенням рис характеру людини (на матеріалі німецької мови ХІХ-ХХ ст.): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2004. 230 с.
116. Любчук Н. В. Німецькі фразеологізми з етнокультурним компонентом та проблеми їх відтворення при перекладі: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16. Київ, 2004. 299 с.
117. Ляпкина Э. М. Влияние внешних и внутренних факторов на развитие номинативной системы языка (на материале наименований лиц по профессии): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.19. Челябинск, 2006. 193 с.
118. Маковский М. М. Историко-этимологический словарь английского языка. М.: Диалог, 1999. 416 с.
119. Малюх Т. В. Фразеологізми з антропонімічним компонентом в українській мові: (структурно-семантичний і когнітивно-функційний аспекти). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*: [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім.

- М.П. Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. Серія 9: Сучасні тенденції розвитку мов. Вип. 13. С. 136–140.
120. Манакин В. К. Сопоставительная лексикология. Київ: Знання, 2004. 326 с.
121. Маркітантова В. Ю. Синонімія і варіантність фразеологізмів з анімалістичним компонентом в англійській мові. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Філологічні науки. 2013. Вип. 32(1). С. 64–67.
122. Маслова В. А. Лингвокультурология. Москва: Академия, 2004. 208 с.
123. Медведь А. Мовні кліше у фразеологічній системі мови. *Наукові записки*. Серія: Філологічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. Вип. 89 (3). С. 142–144.
124. Межжеріна Г. В. Структурна організація семантичних одиниць (поле – лексико-семантична група – слово). *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2002. Вип. 5. С. 114–126.
125. Мелерович А. М. Проблема семантического анализа фразеологических единиц современного русского языка. Ярославль: б. изд., 1979. 80 с.
126. Мельник Т. М. Гендер як наука та навчальна дисципліна. *Основи теорії гендеру: навчальний посібник*. Київ: «К.І.С.», 2004. С. 10–29.
127. Мирошніченко І. М. Фразеосемантичне поле «праця/неробство» в польській мові: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.03. Київ, 2010. 19 с.
128. Моисеев А. И. Наименование лиц по профессии в современном русском языке: структурно-семантическая характеристика: автореф. дисс. ... д-ра, филол. наук / Ленингр. гос. ун-т им. А. А. Жданова. Ленинград, 1968. 27 с.
129. Мойсеєнко Л. Соматизми в українській, німецькій та польській мовах із компонентом найменування «частина тіла людини». *Київські полоністичні студії*. 2015. Т. 26. С. 410–415.
130. Мокиєнко В. М. Славянская фразеология. Москва: Высшая школа, 1980. 208 с.
131. Мороз О. А. Гендерні стереотипи у фразеології (на матеріалі фразеологічних конотацій чоловічих і жіночих особових імен).

- Вісник Маріупольського державного гуманітарного університету.*
Серія: Філологія. 2010. Вип. 3. С. 160–166.
132. Мороз О. А. Семантика та структура номінативних фразеологічних одиниць з компонентом «власне ім'я». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.* Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови: зб. наук. праць. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. Вип. 8. С. 353–360.
133. Муравицька М. П. Полісемія і синонімія. *Мовознавство.* 1983. №1. С. 29–39.
134. Набережнева Т. Є. Онтологія вторинного фразеотворення в різноструктурних мовах: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15. Київ, 2008. 212 с.
135. Нагорна О. О. Етнокультурні особливості семантики англійських фразеологізмів (на матеріалі британського варіанту англійської мови): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Одеса, 2008. 24 с.
136. Нагорна О. О. Етнокультурні особливості семантики англійських фразеологізмів (на матеріалі британського варіанту англійської мови): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2008. 260 с.
137. Нариси повсякденного життя радянської України в добу непу (1921 – 1928 рр.): колективна монографія / відп. ред. С. В. Кульчицький: в 2 ч. Ч 2. Київ: Інститут історії України НАН України, 2010. 382 с.
138. Національним класифікатором професій України ДК 003:2010. URL:http://hrliga.com/index.php?module=norm_base&op=view&id=433 (дата звернення: 10.11.2019).
139. Неруш Г. І. Зіставний аналіз чесько-української анімалістичної фразеології. *Зіставне дослідження української, чеської та російської мов:* зб. наук. праць. Київ, 1987. С. 152–181.
140. Никитин М. В. О понятии «языковое значение». *Учен. зап. Владимир. гос. пединститута.* Сер.: Иностр. языки. 1971. Вып. 6. С. 3–30.
141. Никитина Т. Г. К вопросу о классификационной схеме фразеологического словаря. *Вопросы языкознания.* 1995. №2. С. 68–82.

142. Николаева И. Ю., Карначук Н. В. История средневековой культуры. Часть II. Культура рыцарской среды: учебное пособие. Томск: Изд-во Том. ун-та, 2003. 78 с.
143. Новикова Е. Ю. Структура, семантика и тенденции развития наименований лиц по профессии в современном немецком языке: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10. 02. 04. Москва, 2006. 25 с.
144. Новоставська О. Парадигматичні відношення (синонімія та антонімія) у філософській термінології Івана Франка. *Українська мова*. 2013. № 2. С. 68–75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrm_2013_2_8 (дата звернення: 10.11.2019).
145. Огуй О. Д. Системно-квантитативні аспекти полісемії в німецькій мові (синхронія, діакронія та панхронія): автореф. дис. ... докт. філол. наук. Київ, 2000. 36 с.
146. Омеляненко О. В. Українські фразеологізми з компонентами-соматизмами як засоби вербалізації танатологічної семантики. *Лінгвістичні дослідження*. 2013. Вип. 36. С. 44–51.
147. Основи культурології: навч. посіб. / за ред. Л. О. Сандюк та Н. В. Щубелки. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 400 с.
148. Павлищева Я. А. Фразеология как источник гендерных стереотипов (на материале английского языка). *Наукові праці. Філологія. Мовознавство*. Миколаїв. 2014. Т. 221. № 209. С. 64–68.
149. Пальчевська О. С. Національно-культурна мотивація власної назви в англійській діалектній фразеології. *Studia Linguistica: збірник наукових праць до 80-річного ювілею професора Нікітіної Фіоніли Олексіївни*. Вип. 4. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. С. 454–460.
150. Паньків О. Лінгвокультурний аспект фразеологізмів з антропонімним компонентом. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Лінгвістика. Вип. 19. Херсон, 2013. С.94–99.
151. Пасюрківська М. В. Зоонімічна лексика в польській фразеології: склад, семантика, функції: автореф. дис ... канд. філол. наук. Київ: 2009. 16 с.
152. Патен І. М. Системні відношення фразеологічних одиниць зі значенням пересування в українській та російській мовах. *Научно*

- пространство на Европа – 2008*: Матеріали IV Міжнародна научна практична конференція. Педагогічні науки. Філософія (Софія, 15 – 30 квітня 2008 г.). Софія: «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2008. Том 15. Філологічні науки. С. 67–70.
153. Пермяков Г. Л. Осовы структурной паремиологии. Москва: Наука, 1988. 236 с.
154. Пономарева О. А. Оценочная семантика фразеологических компонентов-названий торговых профессий. *Иностранные языки и современный мир*: сборник материалов междунар. науч. конф., Брест, 21 апр. 2017 г. / Брест. гос. ун-т имени А. С. Пушкина; редкол.: Л. М. Максимук, Н. В. Иванюк, И. В. Повх, Л. М. Калилец и др. Брест: БрГУ, 2017. С. 212–214.
155. Пономаренко А. Ю. Фразеологічні одиниці з демінутивним та аугментативним компонентом у сучасній українській мові: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2003. 234 с.
156. Пономарьова О. А. Аргументація приналежності найменувань осіб за професією до термінологічної системи. *Мова та література у полікультурному просторі*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції: м. Львів, 12–13 лютого 2016 р. Львів: ГО «Наукова філологічна організація «Логос», 2016. С. 44–46.
157. Пономарьова О. А. Аспекти варіативності внутрішньої форми фразем, що містять фахові назви (на матеріалі української, англійської та німецької мов). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія: збірник наукових праць. Одеса, 2017. Вип. 31. Том 3. С. 76 – 80.
158. Пономарьова О. А. Вторинні стилістично марковані семантими ідіом із компонентом-назвою роду занять. *Трансформації в українській освіті і наукових дослідженнях: світовий контекст*: матеріали Міжнародної наукової конференції, 25–26 травня 2017 р., м. Умань, 2017. С. 114–118.
159. Пономарьова О. А. Гендерний аспект функціонування найменувань осіб за родом занять у фразеології української, англійської та німецької мов. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 9. Сучасні тенденції розвитку мов: збірник наукових праць / за

- науковою ред. проф. А. В. Корольової. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. Вип. 16. С. 184–194.
160. Пономарьова О. А. Деякі аспекти дослідження фразеологізмів з компонентом-назвою людини за родом занять (на матеріалі української, англійської та німецької мов). *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*, серія «Філологічні науки. Мовознавство». Луцьк: СЛУ, 2015. Вип. 3 (304). С. 103–108.
161. Пономарьова О. А. Зміна гендерної семантики фахових імен у внутрішньофразеологічному контексті. *Світ мови – світ у мові: Матеріали IV Міжнародної наукової конференції* (м. Київ, 26–27 жовтня 2017 р.; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова): тези доповідей / уклад. Т. В. Слива; за заг. ред. Ю. В. Кравцової. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. С. 146–149.
162. Пономарьова О. А. Категорія професійного діяча, її сутність та структуризація. *Актуальні проблеми сучасної лінгвістики та методики викладання мови і літератури* (за матеріалами онлайн конференції, проведеної кафедрою міжкультурної комунікації та прикладної лінгвістики Навчально-наукового інституту іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка 10–15 лютого 2016 р.) / за ред. доц. В. В. Жуковської. Житомир: Видавництво ЖДУ ім. Івана Франка, 2016. С. 106–112.
163. Пономарьова О. А. Назви людини за родом занять у фразеології української та англійської мов. *Мова в професійному вимірі: комунікативно-культурний аспект*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 17-18 грудня 2014 р. Ч. II. Харків: ФОП Бровін О. В., 2014. С. 19–21.
164. Пономарьова О. А. Назви людини за родом занять як елемент семантичного поля «найменування осіб». *Сучасна іншомовна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи*: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2015. С. 234–236.
165. Пономарьова О. А. Національно-культурна специфіка німецьких фразеологізмів, пов'язаних з розвитком ремесла та професій // *Збірник наукових праць студентів та молодих учених / упорядкув. Т. О. Піонтковська*. Умань: ВПЦ «Візаві», 2015. С. 172–176.

166. Пономарьова О. А. Образ лікаря в українських, англійських та німецьких пареміях. *Мова, освіта, культура: античні цінності – сучасне застосування: матеріали Міжнародного дискусійного форуму, 19–20 травня 2016 р. м. Умань: ФПО Жовтий О. О. 2016. С. 247–249.*
167. Пономарьова О. А. Оцінні асоціації фразеологічних компонентів-найменувань людей за родом занять. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя).* Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2016. Кн. 1. С. 81–87.
168. Пономарьова О. А. Полісемія та синонімія як особливі типи парадигматичних відношень в лексико-тематичній групі найменувань осіб за родом занять. *Викладання іноземних мов для студентів немовних спеціальностей: стан, проблеми, перспективи: збірник матеріалів II Всеукраїнського науково-практичного вебінару (2 грудня 2015 р.).* Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2015. С. 120–122.
169. Пономарьова О. А. Семантичні відношення паремій, що містять назву людини за родом занять (на матеріалі української, англійської та німецької мов). *Одеський лінгвістичний вісник: науково-практичний журнал / гол. ред. Н. В. Петлюченко.* Одеса: Вид-во Національного університету «Одеська юридична академія», 2017. Вип. 10. Том 2. С. 88–93.
170. Пономарьова О. А. Синонімія та антонімія компаративних зворотів, що містять позначення людини за родом занять. *Мова і світ: сучасні тенденції викладання іноземних мов у вищій школі: збірник матеріалів IV Всеукраїнського науково-практичного вебінару (29 листопада 2017 р.).* Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2017. С. 87–89. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/25927/> (дата звернення: 10.11.2019)
171. Пономарьова О. А. Структура групи лексем на позначення осіб за професією. *Збірник наукових праць студентів та молодих учених / упоряд. Т. О. Піонтковська.* Умань: ВПЦ «Візаві», 2016. С. 191–197.
172. Пономарьова О. А. Структурно-семантичні та функціонально-стилістичні різновиди фразеологічних одиниць з компонентом-назвою людини за родом занять. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»:*

- збірник наукових праць / укл.: І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк, О. Ю. Костюк. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2017. Вип. 64. Ч. 2. С. 87–91.
173. Пономарьова О.А. Фразеологічні компоненти – назви людини за родом занять у культурно-історичній перспективі. *Сучасна іншомовна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 16 жовтня 2014 р. м. Умань: ФОР Жовтий О. О., 2014. С. 205–208.*
174. Пономарьова О. А. Фразеологічні одиниці з компонентами на позначення медичних професій: вмотивованість, структура та оцінні характеристики. *Science and Education a New Dimension: Philology. Vol. V (28). Issue 115. Budapest, 2017. pp. 32–38.*
175. Пономарьова О. А. Фразеологічні одиниці з компонентами на позначення назв людини за родом занять з точки зору ідеографічної класифікації. *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур: Пам'яті академіка Леоніда Булаховського: збірник наукових праць. Вип. 29. Київ: Освіта України, 2016. С. 101–110.*
176. Попкова Е. М. Категория рода в современном английском языке: лингвистический и социокультурный аспекты: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.02. Орехово-Зуево, 2005. 167 с.
177. Потебня А. А. Из лекций по теории словесности: Басня. Пословица. Поговорка. Изд. 5-е. Москва: URSS, КРАСАНД, 2012. 168 с.
178. Потебня А.А. Мысль и язык. Киев: СИЭНТО, 1993. 192 с
179. Потебня А. А. Эстетика и поэтика: монография. Москва: Искусство, 1976. 614 с.
180. Прадід Ю. Ф. Засади укладання фразеологічного словника ідеографічного типу. *Мовознавство. Київ: 1995. № 4–5. С. 35–38.*
181. Прадід Ю. Ф. Фразеологічна ідеографія (проблематика досліджень) / [відп. ред. О. О. Тараненко]. Київ; Сімферополь, 1997. 252 с.
182. Пушко Л. В. Реалізація аксіологічної функції фразеологізмів з рослинними номінаціями на позначення інтелектуальної діяльності людини (на матеріалі англійської, української та російської мов). *Вісник СумДУ. Серія «Філологія». 2008. №1. С. 87–89.*

183. Радченко З. А. Семантика англійських та українських фразеологізмів із квантитативним компонентом: гендерний аспект. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія № 9. Сучасні тенденції розвитку мов. Вип. 3: збірник наукових праць / за ред. А. В. Корольової. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. С. 241–246.
184. Редин П. А. Фразеологизмы с пространственным и временным значением в современном украинском языке: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.01. Харьков, 1989. 24 с.
185. Редін П. О. Типи системних зв'язків фразеологічних одиниць у мові. *Мовознавство*. 1994. № 4–7. С. 50–52.
186. Репина Т. А. Сравнительная типология романских языков (французский, итальянский, испанский, португальский, румынский): учебник. СПб.: Изд-во СПбГУ, 1996. 280 с.
187. Реформатский А. А. Мысли о терминологии. *Современные проблемы русской терминологии*. Москва: Наука, 1986. С. 163–198.
188. Ривлина А. А. Теоретическая грамматика английского языка: учебно-методическое пособие. Благовещенск: Изд-во БГПУ, 2009. 251 с.
189. Риженко С. С. Мотиваційні і структурні типи назв професій в англійській та українській мовах: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17. Донецьк, 2008. 20 с.
190. Сагата Ю. Неосемантизація у сфері польської фразеології з анімалістичним компонентом. *Вісник Львівського університету*. Серія філологічна. 2012. Вип. 56(1). С. 150–159.
191. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
192. Скоробагатько Н. О. Концептуалізація фразеологічного соматичного коду в східнослов'янських і східноєвропейських говірках: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Луганськ, 2009. 20 с.
193. Скробот А. І. Семантична структура іспанських паремій з анімалістичним компонентом. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*. Київ: Логос, 2012. С. 257–260.
194. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови. Київ: Наук. Думка, 1973. 149 с.

195. Смурова Л. І., Смолянець К. В. Лінгвокогнітивна структура фразеологізмів із компонентом одягу в українській, російській та англійській мовах. *Держава та регіони*. Серія: Гуманітарні науки. 2008. № 2. С. 56–61.
196. Сніцар І. В., Співачук В. О. Типологічні особливості фразеологічних синонімів в англійській та українській мовах. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*: наук. журн. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. Вип. 38. С. 142–145.
197. Ставицька Л. Гендерна лінгвістика: українська перспектива. *Українська мова*. 2004. № 3. С. 58–66.
198. Стрілець Н. Я. Структурні та функціонально-семантичні особливості соматичних фразем у романських мовах: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.05. Київ, 2003. 17 с.
199. Сушицька І. М. Трансформація ролі та становища жінки в сучасній українській сім'ї. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2013. № 3. С. 105–109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkkm_2013_3_27 (дата звернення: 10.11.2019).
200. Таваколи Х. Принципы анализа лексико-фразеологического поля (на примере лфп живопись). *Язык. Культура. Коммуникации*. 2014. №2. URL: <http://journals.susu.ru/lcc/article/view/61/74> (дата звернення: 10.11.2019).
201. Тараненко А. А. Языковая семантика в ее динамических аспектах: монография / АН УССР. Институт языковедения им. А. А. Потебни. Киев: Наукова думка, 1989. 256 с.
202. Тарануха Т. В. Фразеологічні одиниці на позначення рис характеру людини з компонентами-соматизмами в українській та німецькій мовах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. Випуск 27. Одеса, 2017. С.175–179.
203. Теля В. Н. Идеографический анализ фразеологизмов: предпосылки и процедуры. *Идеографический и историко-этимологический анализ славянской фразеологии*. Псков: Из-во ПГПИ, 1994. С. 92–94.

204. Теля В. Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. Москва: Школа «Языки русской культуры», 1996. 288 с.
205. Тимченко И. В. Структурно-семантический анализ фразеологических единиц с компонентами-соматизмами *голова, око, вухо, ніс, язык*: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук: спец. 10.02.02 «Языки народов СССР (укр. яз.)». Харьков, 1990. 16 с.
206. Тоненчук Т. В. Структурно-семантичний, ідеографічний та функційний аспекти соматичних фразеологізмів у сучасній англійській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці, 2016. 20 с.
207. Торопцев И. С. К вопросу о возникновении фразеологизмов и способе их отграничения от сходных с ними единиц. *Ученые записки Моск. обл. пед. инт-та им. Н. К. Крупской*. Москва, 1966. Т. 160. Вып. XI. С. 8–25.
208. Трофименко Ю. С., Татарникова И. В. Роль концептуальной метафоры в вербализации концепта «возраст» в английской фразеологии. *Культура народов Причерноморья*: научный журнал. Симферополь: Межвузовский центр «Крым», 2011. № 203. С. 156–159.
209. Ужченко В. Д. Семантика українських зоофразеологізмів в етнокультурному висвітленні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.02.01 «Українська мова». Харків, 2000. 18 с.
210. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови: навч. посібник. Київ: Знання, 2007. 494 с.
211. Федірчик І. Я. Слововірні та семантичні особливості іменників-неологізмів на позначення осіб у сучасній німецькій мові. *Лингвокогнітологія и языковые структуры*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 14–15 лютого 2013 року. Днепропетровск, 2013. URL: http://www.confcontact.com/20130214_lingvo/2_fedirchik.htm (дата звернення: 10.11.2019).
212. Філь Г. Компоненти-дендроніми в структурі фразеологічних одиниць української мови як етнокультурні маркери мовної

- картини світу. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2014. С. 86–92.
213. Фірсова Ю. А. Фразеологічні одиниці з топонімічним компонентом у німецькій мові: лінгвокультурологічний аспект: дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / Київський національний лінгвістичний ун-т. Київ, 2002. 194 с.
214. Фразеологія: знакові величини: навч. посіб. для студентів факультетів іноземних мов / Я. А. Баран, О. М. Білоус, І. М. Зимомря та ін. Вінниця: Нова Книга, 2008. 256 с.
215. Хавпачева О. Х., Созаева А. А. Семасиологические измерения фразеологизмов. *Известия Южного федерального университета. Филологические науки*. 2015. № 2. С. 105–113.
216. Харчук О. В. Фразеологічні одиниці з кінесичним компонентом у сучасній німецькій мові: семантико-структурний аспект: дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / Київський національний лінгвістичний ун-т. Київ, 2006. 196 с.
217. Хороз Н. С. Трансформації фразеологізмів у текстах сучасних хорватських газет: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.03. Львів, 2008. 245 с.
218. Худенцова О. В. Особенности фразеологических единиц с флористическим компонентом: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01. Москва, 2008. 216 с.
219. Чалбаш Е. І. Фразеологічні одиниці з компонентом на позначення родинних стосунків: структурно-граматичний аспект. *Культура народів Причорномор'я*. № 228 АР Крим: Кримський науковий центр НАН України і МОН України, 2012. С. 185 – 187.
220. Чеканова С. А. Семантическое поле «профессия» в картине мира носителя языка (на материале русского и английского языков): дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19. Москва, 2008. 162 с.
221. Черданцева Т. З. Идиоматика и культура. *Вопросы языкознания*. 1996. № 1. С. 58–70.
222. Черниговский листок: газета / изд.-ред. Л. Глебов. Чернигов: Черниговская губернская типография, 1861 – 1863.
223. Чернышева И. И. Фразеология современного немецкого языка. Москва: Высшая школа, 1970. 199 с.
224. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка. Москва: Высшая школа, 1985. 143 с.

225. Шарманова Н. М. Мовне кліше і фразеологічна дилема. *Філологічні студії*, 2011. Вип. 6. С. 512–516.
226. Швелидзе Н. Б. О составлении тематико-идеографического словаря глагольной фразеологии со значением поведения лица. *Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 2: Филология и искусствоведение*. 2013. Вып. 4. С. 108–114.
227. Шевлякова М. С. Фразеологічні одиниці з компонентами-назвами рослин: семантико-граматичний аспект. *Культура народів Причорномор'я*. № 228. АР Крим: Кримський науковий центр НАН України і МОН України, 2012. С. 187–189.
228. Шевчук-Черногородова М. А. Полисемия, омонимия, синонимия, антонимия как универсальные элементы системных отношений устойчивых сочетаний с компонентами цветообозначений. *Культура народів Причорномор'я*. 2012. № 230. С. 159–163.
229. Шестаков А. О. Семантика та функціонування фразеологізмів з флористичним компонентом в українській та англійській мовах. *Лінгвістика*. 2012. № 3 (27). Ч. I. С. 169 – 173.
230. Шилова Е. Э. Гендер как инновационный научный и философский дискурс. *Вестник МГИМО Университета. Философия*. 2013. С. 148–152.
231. Шкатова Л. А. Наименования лиц по профессии современного русского языка: автореф. дис.... канд. филол. наук. Москва, 1967. 17 с.
232. Шмелев Д. Н. Современный русский язык. Лексика: учеб. пособ. Москва: Просвещение, 1977. 335 с.
233. Шмелев Д. Н. Способы номинации в современном русском языке. Москва: Наука, 1982. 293 с.
234. Щербакова Н. В. Фразеологізми з назвами людей у лексичному наповненні: автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.02.01 / Харківський державний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2002. 18 с.
235. Щур Г. С. Теории поля в лингвистике. Москва Ленинград, 1974. 256 с.
236. Юрченко В. Народні звичаї на ярмарках України другої половини ХІХ – початку ХХ ст. *Етнічна історія народів Європи: зб. наук. праць*. Вип. 24. Київ: Унісерв, 2008. С. 119–125.

237. Ярошинська Є. Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської. Київ: Музична Україна, 1972. 323 с.
238. Anusiewicz J. Lingwistyka kulturowa: zarys problematyki. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1995. 183 s.
239. Bebermeyer R. Ärzte im Spiegel des Sprichworts. *Sprachspiegel: Zweimonatsschrift*. Zürich, Schweiz: ETH-Bibliothek, 1978. № 34. pp. 131–138. URL: <http://dx.doi.org/10.5169/seals-421254> (дата звернення: 10.11.2019).
240. Beesley A. The History of Banbury: including copious historical and antiquarian notices of the neighbourhood. London: Nichols and Son, 1841. 737 p.
241. Die Bibel / Übersetzung von Martin Luther. 1912 [Electronic resource]. URL: http://www.bibel-online.net/buch/luther_1912/ (дата звернення: 10.11.2019).
242. Dobrovolskij D., Piirainen E. Symbole in Sprache und Kultur: Studien zur Phraseologie aus kultursemiotischer Perspektive. Bochum: Brockmeyerverlag, 1997. 480 S.
243. Engelmann B. Preußen. Das Land der unbegrenzten Möglichkeiten. Berlin: Wilhelm Verlag, 1981. 367 S.
244. Gibbs jr. R. W. Idiomaticity and human cognition. *Idioms: structural and psychological perspectives* / [ed. M. Everaert, E. Linden, A. Schenk, R. Schreuder]. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates, 1995. pp. 97–116.
245. Goethe J. W. Faust. Leipzig, 1787. 168 S. [Electronic resource]. URL: <http://www.gutenberg.org/cache/epub/2229/pg2229-images.html> (дата звернення: 10.11.2019).
246. Grady J. E., Oakley T., Coulson S. Blending and metaphor. *Metaphor in cognitive linguistics* / [ed. R. W. Gibbs jr., G. E. Steen]. Amsterdam, Filadelfia: Benjamins, 1999. pp. 101–124.
247. Günthner S. Sprache und Geschlecht: ist Kommunikation zwischen Frauen und Männern interkulturelle Kommunikation? *Linguistische Berichte*. 1992. № 138. S. 123–143.
248. *Idioms: structural and psychological perspectives* / [ed. M. Everaert, E. Linden, A. Schenk, R. Schreuder]. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates, 1995. 331 p.
249. Innis R. E. Semiotics: an introductory anthology. Bloomington: Indiana University Press, 1985. 331 p.

250. Lakoff R. Language and Woman`s Place. *Language in Society*. Cambridge: Cambridge University Press, 1973. Vol. 2. № 1. pp. 45–80.
251. King James Bible [Electronic resource]. URL: <http://www.kingjamesbibleonline.org/> (дата звернення: 10.11.2019).
252. Klann-Delius G.: Gender and Language [U. Ammon et al. (eds.)]. *Sociolinguistics: an international handbook of the science of language and society*. 2nd ed. Berlin, New York: Walter de Gruyter, 2005. Vol. 2. S. 1564–1581.
253. Kövecses Z. *Metaphor: A Practical Introduction*. Oxford: OUPress, 2002. 375 p.
254. Kövecses Z., Radden G. Metonymy: Developing a Cognitive Linguistic View. *Cognitive Linguistics*. 1998. № 9. pp. 37–77.
255. Lado R. *Linguistics across Cultures: Applied Linguistics for Language Teachers*. Ann Arbor: University of Michigan Press, 1957. 141 p.
256. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we Live by*. Chicago, L.: University of Chicago Press, 1980. 242 p.
257. Langacker R. W. *Concept, Image and Symbol, the Cognitive Basis of Grammar*. Berlin, New York: Mouton de Gruyer, 1999. 395 p.
258. Langacker R. W. *Investigations in Cognitive Grammar*. Berlin, New York: Mouton de Greyter, 2009. 396 p.
259. Leeds-Hurwitz W. *Semiotics and communication. Signs, codes, cultures*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates, 1993. 226 p.
260. Mel'čuk I. Clichés, an Understudied Subclass of Phrasemes. *Yearbook of Phraseology*. 2015. Vol. 6(1). pp. 55–86.
261. Norrick N. P. *Semiotic principles in semantic theory*. Amsterdam: Benjamins, 1981. 260 p.
262. *Notes and Queries*. London: Oxford University Press, 1857. Vol. 3 (March). 570 p. [Electronic resource]. URL: <https://archive.org/details/s2notesqueries03londuoft> (дата звернення: 10.11.2019).
263. Nowakowska A. *Świat roślin w polskiej frazeologii*. Wrocław, 2005. 231 s.
264. *Nowa księga przysłów i wyrażeń przysłowiowych polskich. Red.J.Krzyżanowski*. Warszawa: PWN, 1969-1978, T. 1-4. T.2. S. 985-986 (про ногу як у подільського злодія), 1000 (про ногу як у поліського злодія; і про кишеню як у поліського злодія).

265. Padel R. In and out of mind. Greek image of the tragic self. Princeton: Princeton University Press, 1992. 341 p.
266. Peinlich F. Gedanken und Erinnerungen an den Krieg Englands gegen die Burenstaaten in den Jahren 1899/1900. Nachdruck des Originals von 1900. Paderborn: Salzwasser-Verlag, 2013. 452 S.
267. Piirainen E. Figurative language and culture. *Phraseology: an interdisciplinary perspective* / [S. Granger, F. Meunier]. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins, 2008. pp. 207–208.
268. Pusch L. Das Deutsche als Männersprache. Aufsätze und Glossen zur feministischen Linguistik. Frankfurt a. M.: Suhrkamp, 1984. 208 S.
269. Rosch E. Cognitive representations of semantic categories. *Journal of experimental psychology*. 1975. № 104. pp. 56–60.
270. Sachs H. Eygentliche Beschreibung Aller Stände auff Erden, hoher und nidriger, geistlicher und weltlicher, aller Künsten, Handwercken und Händeln / mit Holzschnitten von Jost. Frankfurt am Main, 1568. [Electronic resource].
URL:https://de.wikisource.org/wiki/Eygentliche_Beschreibung_Aller_St%C3%A4nde_auff_Erden (дата звернення: 10.11.2019).
271. Schippan Thea. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Walter de Gruyter, 2012. 316 S.
272. Schmidt J. Goethes Faust, Erster und Zweiter Teil: Grundlagen – Werk – Wirkung. München: C. H. Beck, 2011. 383 S.
273. Spenser E. The Faerie Queene – Disposed into twelue bookes, fashioning XII, morall vertues / Edmund Spenser. London: William Ponsonbie, 1596. 590 p.
274. Turner M., Fauconnier G. Metaphor, Metonymy, and Binding. *Metaphor and Metonymy at the Crossroads: A Cognitive Perspective* / ed. Barcelona A. Berlin: Mouton de Gruyter, 2003. pp. 133–149.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ААПП: Англо-американські прислів'я та приказки: посібник для студ. та викл. вищих навч. закладів / авт. О. Ю. Дубенко. Вінниця: Нова книга, 2004. 416 с.
2. АУФС: Англо-український фразеологічний словник / уклад. К. Т. Баранцев. Вид. 3-тє. Київ: Т-во «Знання», КОО, 2006. 1056 с.
3. АФ: Афоризми: Давня мудрість. Прислів'я, приказки. Народні прикмети. Афоризми. Українська афористика. Тисяча цитат [Електронне видання]. URL: <http://aphorism.org.ua> (дата звернення: 10.11.2019).
4. БАРС: Большой англо-русский и русско-английский словарь / авт.-сост. В. К. Мюллер. Москва: Эксмо, 2007. 1008 с.
5. БАРФС: Большой англо-русский фразеологический словарь: около 20000 фразеологических единиц / авт.-сост. А. В. Кунин. Изд. 6-е. Москва: Живой язык, 2005. 944 с.
6. БТС: Большой толковый словарь русского языка / сост. и гл. ред. С. А. Кузнецов. СПб.: Норинт, 2000. 1536 с. URL: <http://slovariki.org/tolkovyj-slovar-kuznesova/57836> (дата звернення: 10.11.2019).
7. БФСРЯ: Большой фразеологический словарь русского языка / В. Н. Телия. Москва: Аст-пресс книга, 2006. 784 с.
8. БЭКС: Большой экономический словарь / под ред. А. И. Азрилияна. Изд. 5-е. Москва: Ин-т новой экономики, 2002. 1280 с.
9. БЭНС: Большой энциклопедический словарь / ред. А. М. Прохоров. Изд. 2-е. Москва: Большая Российская энциклопедия, 1998. 1456 с.
10. ГРНП: Галицько-руські народні приповідки / зібрав, упорядкував і пояснив Іван Франко // Етнографічний збірник. Львів: Етнографічна комісія Наукового товариства імені Шевченка, 1901 – 1910. URL: <http://elib.nplu.org/view.html?id=135> (дата звернення: 10.11.2019).
11. ЕЕ: Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т. 1. / Ред.кол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. Київ: Видавничий центр «Академія», 2000. 864 с.
12. ЗІЛ: Значення ідіом // Лингвофорум. SMF, 2015 – 2018 [Електронне видання]. URL:

<http://lingvoforum.net/index.php/topic,1502.80/wap2.html> (дата звернення: 10.11.2019).

13. ЗУЕ: Знаки української етнокультури: словник-довідник / авт. В. В. Жайворонок. Київ: Довіра, 2006. 703 с.
14. ИСРЯ: Идеографический словарь русского языка / О. С. Баранов. М.: ЭТС, 1995. 820 с.
15. КУПП: Kuprienko – научное издательство: книги, статьи, публикации. – Українські прислів'я та приказки [Електронне видання]. URL: <http://kuprienko.info/ukrayins-ki-prislivya-ta-prikazki> (дата звернення: 10.11.2019).
16. КЭ: Культурология. XX век: энциклопедия в 2-х т. / ред.-сост. С. Я. Левит. СПб.: Университетская книга, 1998. Т. 1. 1998. 447 с. Т. 2. 1998. 446 с.
17. ЛЭС: Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н. Ярцева. Изд. 2-е. Москва: Большая рос. энцикл., 2002. 709 с.
18. НРПП: 400 немецких рифмованных пословиц и поговорок: учеб. пособие / сост. Г. П. Петлеванный, О. С. Малик. Москва: Высш. школа, 1980. 48 с.
19. НРФС: Немецко-русский фразеологический словарь / сост. Л.Э. Бинович, Н.Н. Гришин. Под ред. д-ра Малиге-Клаппенбах и К. Агрикола. Изд. 2-е, испр. и доп. Москва: Русский язык, 1975. 656 с.
20. НУФС: Німецько-український фразеологічний словник: в 2-х томах / уклад. В. І. Гаврись, О. П. Пророченко. Київ: Радянська школа, 1981. Т. 1. 416 с., Т. 2. 384 с.
21. ПГДЛ: Прислів'я та приказки: Природа. Господарська діяльність людини / Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського АН УРСР; Упоряд. М. М. Пазяк; Відп. ред. С. В. Мишанич. Київ: Наукова думка, 1989. 479 с. URL: <http://teka.ks.ua> (дата звернення: 10.11.2019).
22. ПНМ: Перлини народної мудрості. Німецькі прислів'я та приказки: посібник для студ. та викл. вищих навч. закладів / авт. О. Ф. Кудіна, О. П. Пророченко. Вінниця: Нова книга, 2005. 320 с.
23. ПННМ: Пословица не мимо молвится: русские пословицы и поговорки с украинскими соответствиями / сост. Н. Беленькова. Изд. 2-е, испр. и доп. Киев: Дніпро, 1969. 248 с.
24. ПТПП: П'ять тисяч прислів'їв та приказок / уклад.: Л. Вознюк. Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. 224 с.

- 25.РСС: Русский семантический словарь. Толковый словарь, систематизированный по классам слов и значений: в 4 т. / РАН; Ин-т рус. яз., под общ. ред. Н. Ю. Шведовой. Москва: Азбуковник, 2002 – 2007. Т. 1: Слова указующие (местоимения). Слова именующие: имена существительные (Все живое. Земля. Космос). 2002. 807 с.
- 26.РУУР: Великий сучасний російсько-український українсько-російський словник фразеологізмів та сталих виразів / І. Г. Данилюк. Донецьк: ТОВ «ВКФ «БАО», 2009. 640 с.
- 27.РУУРФ: Русско-украинский и украинско-русский фразеологический тематический словарь / Ю. Ф. Прадид. Симферополь, 1994. 252 с.
- 28.СТТ: Словник гендерних термінів: присвячений основній термінології в галузі гендеру та фемінізму / уклад. З. Шевченко [Електронне видання]. URL: <http://a-z-gender.net/ua/> (дата звернення: 10.11.2019).
- 29.Сл: Словopedia. Українські тлумачні словники [Електронне видання]. URL: slovopedia.org.ua (дата звернення: 10.11.2019).
- 30.СНМ: Скарбниця народної мудрості / упоряд. Т. М. Панасенко; худож.-оформлювач Л. Д. Киркач-Осипова. Харків: Фолио, 2009. 286 с.
- 31.СОВ: Словарь образных выражений русского языка / В. Н. Телия. Москва: Отечество, 1995. 368 с.
- 32.СРФ: Словарь русской фразеологии. Историко-этимологический справочник / авт. Бирих А. К., Мокиенко В. М., Степанова Л. И. Спб.: Фолио-пресс, 1999. 701 с.
- 33.СС: Словарь синонимов русского языка. Практический справочник / З. И. Александрова. Москва: Русский язык, 2011 [Електронне видання]. URL: https://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_synonims/ (дата звернення: 10.11.2019).
- 34.ССЛТ: Словарь-справочник лингвистических терминов / Д. Э. Розенталь, М. А. Теленкова. Москва: Просвещение, 1976. 543 с.
- 35.ССРФ: Словарь-справочник по русской фразеологии / Р. И. Яранцев. Изд. 2-е. Москва: Рус. яз., 1985. 304 с.

36. СУМ: Словник української мови: в 11 тт. / ред. кол.: І. К. Білодід (гол.) та ін.; АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ: Наукова думка, 1970 – 1980.
37. СУМО: Словник української мови online. Томи 1–8. – Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2015 – 2018 [Електронне видання]. URL: <http://services.ulif.org.ua/expl/> (дата звернення: 10.11.2019).
38. СУМГ: Словарь української мови / упоряд. Борис Грінченко. Київ, 1907 – 1909. Т. 1–4. 2971 с. [Електронне видання]. URL: <http://hrinchenko.com/> (дата звернення: 10.11.2019).
39. СФА: Словник фразеологічних антонімів української мови / В. С. Калашник, Ж. В. Колоїд. Київ: Довіра, 2004. 284 с.
40. СФС: Словник фразеологічних синонімів / авт. М. П. Коломієць, Є. С. Регушевський; під. ред. В. О. Винника. Київ: Радянська школа, 1988. 200 с.
41. СФУМ: Словник фразеологізмів української мови / уклад.: В. М. Білоноженко та ін. Київ: Наук. думка, 2008. 1104 с.
42. ТПЛ: Термины и понятия лингвистики: Лексика. Лексикология. Фразеология. Лексикография: Словарь-справочник / Т. В. Жеребило. Назрань: ООО «Пилигрим», 2011. 128 с.
43. УМ: Українська мова: енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. Вид. 2-ге. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
44. УНПП: Українські народні прислів'я та приказки / упоряд: В. Бобкова, Й. Багмут, А. Багмут. Київ: Держлітвидав, видавництво художньої літератури, 1963. 794 с.
45. УПП: Українські прислів'я і приказки [Електронне видання]. URL: <http://prikazka.pp.ua> (дата звернення: 10.11.2019).
46. УППН: Українські приказки, прислів'я і таке інше / уклад. М. Номис, упоряд., приміт. та вступна ст. М. М. Пазяка. Київ: Либідь, 1993. 768 с.
47. УППП: Українські прислів'я і приказки / упоряд. Т. М. Панасенко. Харків: Бібколектор, 2012. 350 с.
48. ФЭС: Философско-энциклопедический словарь. Человек. Москва: Инфра, 2000. 456 с.
49. ЭСКС: Энциклопедический словарь крылатых слов и выражений / В. В. Серов. Москва: Локид-Пресс, 2003. 852 с. URL: <http://bibliotekar.ru/encSlov/> (дата звернення: 10.11.2019).

50. AHDI: The American Heritage Dictionary of Idioms / Christine Ammer. USA, Boston: Houghton Mifflin Company, 1997. 1191 p.
51. AL: Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart / Ulrich Thieme, Felix Becker, Frederick Charles Willis, Hans Vollmer. 7 Bänden. Leipzig: Verlag von E. A. Seemann, 1864 – 1928 [Electronic resource]. URL: http://encyclop_de.deacademic.com/ (дата звернення: 10.11.2019).
52. BDPF: Brewer's Dictionary of Phrase and Fable / E. Cobham Brewer, ed. Ivor H. Evans. USA, New York: Harper and Brothers Publishers, 1979. 990 p.
53. BZ: Das Buch der Zitate: 15.000 geflügelte Worte von A bis Z / Gerhard Hellwig. 2. Auflage. München: Mosaik, Goldmann Verlag, 2009. 576 S.
54. COCA: The Corpus of Contemporary American English: 400 + million words (US, 1990-present) / Mark Davies; Brigham Young University. Provo, 1990 [Electronic resource]. URL: <http://www.americancorpus.org> (дата звернення: 10.11.2019).
55. CODP: Concise Oxford Dictionary of Proverbs / edited by John Simpson and Jennifer Speake. UK, Oxford: Oxford University Press, 2003. 364 p.
56. DAP: A Dictionary of American Proverbs / Wolfgang Mieder. USA, New York: Oxford University Press, 1992. 973 p.
57. DEH: A Dictionary of Euphemisms: How Not to Say What You Mean / R. W. Holder. UK, Oxford: Oxford University Press, 2004. 524 p. [Electronic resource]. URL: <http://euphemisms.enacademic.com/> (дата звернення: 10.11.2019).
58. DGW: Duden. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache [Electronic resource]. Bibliographisches Institut & F. A. Brockhaus. Plattform: Windows 98 / Me / 2000 / XP. Версія від 20.06.2007.
59. DP: Dictionary of Proverbs / George Latimer Apperson, Martin H. Manser. UK, Hertfordshire: Wordsworth Editions, 2007. 656 p.
60. DRM: Deutsch-Russisches militärwörterbuch [Electronic resource]. URL: https://militaer_de_ru.academic.ru/ (дата звернення: 10.11.2019).
61. DS: Die deutschen Sprichwörter / Karl Simrock. Frankfurt am Main: Brönner, 1846. 591 S.
62. DSL: Deutsches Sprichwörter Lexikon / K. F. W. Wander. 5 Bände. Leipzig: Brockhaus, 1867 – 1880. 1. Bände. 1867. 1802 S.

- 63.DSLOV: Энциклопедия Dslov.ru [Electronic resource]. URL: <http://dslov.ru/> (дата звернення: 10.11.2019).
- 64.DQ: Dictionary of Quotations / comp. by Rev. James Wood. London, New York: Frederick Warne & Co., 1899; Bartleby.com, 2012 [Electronic resource]. URL: <http://www.bartleby.com/345/authors/188.html> (дата звернення: 10.11.2019).
- 65.DWDS: Das Wortauskunftssystem zur deutschen Sprache in Geschichte und Gegenwart – Die Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften [Electronic resource]. URL: <https://www.dwds.de/wb> (дата звернення: 10.11.2019).
- 66.ECD: English Contemporary Dictionary 2014 [Electronic resource]. URL: http://english_contemporary.enacademic.com (дата звернення: 10.11.2019).
- 67.EM: Engmaster. Идиомы английского языка [Electronic resource]. URL: <http://engmaster.ru/idiom> (дата звернення: 10.11.2019).
- 68.EUDP: English-Ukrainian Dictionary of Proverbs. – 2013 [Electronic resource]. URL: http://proverbs_en_uk.enacademic.com/ (дата звернення: 10.11.2019).
- 69.FDF: The Free Dictionary by Farlex. – Farlex, Inc., 2003 [Electronic resource]. URL: <https://idioms.thefreedictionary.com/> (дата звернення: 10.11.2019).
- 70.GMP: Grammar Matters: Proverbs / Gratian Vas. New Delhi: Sterling Publishers Pvt. Ltd., 2008. 200 p.
- 71.LDCE: Longman Dictionary of Contemporary English / director, Della Summers. Harlow, England: Pearson Education Limited, 2007. 1950 p.
- 72.LGDF: Langenscheidt Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache / Neubearbeitung, hg. von Prof. Dr. D. Götz u.a. Berlin und München, 2008. 1308 S. ISBN 978-3-468-49037-8.
- 73.MM: Mund Mische. Spass an umgangssprache und sprichwörtern // Wörterbuch der deutschen Umgangssprache [Electronic resource]. URL: <https://www.mundmische.de/> (дата звернення: 10.11.2019).
- 74.MWD: Merriam-Webster's collegiate dictionary. Ed. 10. Springfield: Merriam-Webster, 2000. 1557 p. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/hot%20air> (дата звернення: 10.11.2019).
- 75.NÖN: Die Niederösterreichischen Nachrichten. St. Pölten: NÖ Pressehaus Druck- und Verlags GmbH, 1995 – 2017 [Electronic resource]. URL: <http://www.noen.at/> (дата звернення: 10.11.2019).

- 76.NT: New Thesaurus. 2014 [Electronic resource]. URL: http://new_thesaurus.enacademic.com (дата звернення: 10.11.2019).
- 77.NZ: Nürnberger Zeitung. – Nürnberger: Pressehaus GmbH, 1804 – 2017 [Electronic resource]. URL: <http://www.nordbayern.de/> (дата звернення: 10.11.2019).
- 78.ODI: Oxford Dictionary of Idioms. Second Edition / Judith Siefrin. UK, Oxford: Oxford University Press, 2004. 352 p.
- 79.OED: Oxford English Dictionary. The definitive record of the English language. Oxford University Press, 2016 [Electronic resource]. URL: <http://www.oed.com/> (дата звернення: 10.11.2019).
- 80.ORD: The Oxford Russian Dictionary. English – Russian / edited by Paul Falla, rev. and updated by Colin Howlett. Oxford, Moscow, 1999. 736 p.
- 81.PP: Peculiar Proverbs: Weird Words of Wisdom from Around the World / Stephen Arnott. UK, Chichester: Summersdale Publishers, 2007. 272 p.
- 82.PUL: Pierer`s Universal-Lexikon der Gegenwart und Vergangenheit / H. A. Pierer. 4. Auflage, 19 Bänden. Altenburg: Verlagsbuchhandlung von H. A. Pierer, 1857 – 1865 [Electronic resource]. URL: <http://de.academic.ru/contents.nsf/pierer> (дата звернення: 10.11.2019).
- 83.RR: Redewendungen, Redensarten, Sprichwörter für Übersetzer, zum Deutsch lernen, für Interessierte der deutschen Sprache [Електронний ресурс]. URL: <http://www.redensarten-index.de/suche.php> (дата звернення: 10.11.2019).
- 84.SAPP: Slang and Its Analogues Past and Present: A Dictionary, Historical and Comparative, of the Heterodox Speech of All Classes of Society / comp. by John Stephen Farmer, William Ernest Henley. UK, High Wycombe: Harrison & Sons, 1891. Vol. 2. 433 p. URL: <https://archive.org/details/slanganditsanal01henlgoog> (дата звернення: 10.11.2019).
- 85.SDFP: Special Dictionary. Famous Proverbs [Electronic resource]. URL: <http://www.special-dictionary.com/proverbs/> (дата звернення: 10.11.2019).
- 86.SSRD: Die Sprichwörter und sprichwörtlichen Redensarten der Deutschen: nebst den sprichwörtlichen Redensarten der deutschen Zechbrüder und aller Praktik Grossmutter, d.i. der Sprichwörter ewigem Wetterkalender / Friedrich Heinrich Wilhelm Körte. Leipzig: F. A. Brockhaus, 1861. 579 S.

87. STDSR: Sechs Tausend deutsche Sprüchwörter und Redensarten / J. M. B. Stuttgart: F. H. Köhler, 1840. 240 S.
88. TTEM: Thesaurus of Traditional English Metaphors / P. R. Wilkinson. Ed. 2. London: Routledge, 2002. 2034 p.
89. WDe: Wikipedia, Die freie Enzyklopädie. Wikimedia Foundation, Inc., 2001 [Electronic resource]. URL: <https://de.wikipedia.org/> (дата звернення: 10.11.2019).
90. WDS: Wikiquote. Deutsche Sprichwörter [Electronic resource]. URL: https://de.wikiquote.org/wiki/Deutsche_Sprichwörter (дата звернення: 10.11.2019).
91. WEn: Wikipedia, theFree Encyclopedia. Wikimedia Foundation, Inc., 2001 [Electronic resource]. URL: <http://en.wikipedia.org> (дата звернення: 10.11.2019).
92. WQE: Wikiquote, the free quote compendium. Wikimedia Foundation, Inc., 2003 [Electronic resource]. URL: <https://en.wikiquote.org/wiki/> (дата звернення: 10.11.2019).
93. WUk: Вікіпедія, вільна енциклопедія. Вікімедіа Україна, 2001 [Electronic resource]. URL: <http://uk.wikipedia.org> (дата звернення: 10.11.2019).